

การเปิดรับความคิดเห็น และการใช้ประโยชน์จากรายการข่าวภาคดึก ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

PEOPLE OPINION EXPOSURE AND BENEFITS TO LATE-NIGHT NEWS PROGRAM
IN BANGKOK METROPOLITAN AREAS

นลพรรณ อาบทิพย์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับความคิดเห็น และการใช้ประโยชน์จากรายการข่าวภาคดึก ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้รูปแบบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาผู้ที่เคยรับชมรายการข่าวภาคดึก จำนวน 400 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าหญิง มีอายุระหว่าง 40-49 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพ แม่บ้าน พ่อบ้าน และมีรายได้โดยเฉลี่ยระหว่าง 25,001-30,000 บาท รับชมรายการข่าวสามมิติมากที่สุด รับชมข่าวภาคดึกทุกครั้งที่ออกอากาศ และตั้งใจชมไม่เปลี่ยนช่อง ในด้านความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นด้วยต่อคุณค่าของข่าวภาคดึก และใช้ประโยชน์จากการชมข่าวภาคดึกในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อคุณค่าข่าว และใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึกแตกต่างกัน ส่วนอาชีพ และรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อคุณค่าข่าว และการใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึกไม่แตกต่างกัน ความบ่อยครั้งในการรับชมรายการข่าวภาคดึก มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : รายการข่าวภาคดึก การเปิดรับ ความคิดเห็น การใช้ประโยชน์

Abstract

The objective of this research is to study the feedback and utilization of watching late night news program.: To study opinion of the people residing in Bangkok on the news values of the Late Night News Report. This is quantitative research with survey research. From four hundred samples were selected by multi-stage sampling technique. Self administered questionnaires were used to collect data. Findings : Respondents are male than female, aged between 40-49 years, earned Bachelor's degree and 25,001 - 30,000 Baht monthly income. The majority of respondents were exposed to the Sam MiTi Night News Report at the most, and attentively watched the

¹ Marketing Sales สังกัด Starsoftware Ltd. E-mail: prang_myway@hotmail.com

program without changing the channel. Respondents highly accepted that there was news value in the Late Night News Report. Respondents highly received benefits from viewing Late Night News Report. Respondents with differences in gender, age, and educational level were significantly different in obtaining benefits from Late Night News Report. Differences in respondents career and income earning indicated no differences in the benefits obtained from the Late Night News Report. Respondents with differences in gender, age and educational level, perceived differently the news values of Late Night News Report at $P=0.05$

Keywords : Late night news program, Exposure, Opinion, Utilization.

บทนำ

ปัจจุบันชีวิตของคนเราต้องเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือนิตยสาร เหล่านี้คือ สื่อมวลชน (Mass media) ซึ่งทำการสื่อสารมวลชนมายังประชาชนซึ่งเป็นผู้รับสาร จะแบ่งเป็นประเภทสิ่งพิมพ์ (Printed Media) และประเภทแสงเสียง (electronic media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ภาพยนตร์ (วิรัช ลภรัตนกุล, 2546: 177-178) โดยถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ ในปัจจุบันและได้กลายเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญ และมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตามกระแสในยุคสังคมข่าวสาร ซึ่งมีความต้องการในข่าวสารต่างๆ มากขึ้นตามการพัฒนาของประเทศและของโลก และสำหรับสังคมไทยสมัยใหม่ที่มีการแสวงหา มีการเปิดรับ และมีความต้องการข่าวสารมากยิ่งขึ้นเพื่อทันกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง สื่อมวลชนยังมีบทบาทสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ และเป็นหนึ่งในหลายๆ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนทั่วไป ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นเหตุให้มนุษย์ต้องการข่าวสารและแสวงหาข่าวสารตลอดเวลา เพื่อจัดระเบียบข่าวสารที่ตนพึงได้รับ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่ยึดถือว่าผู้ที่มีข่าวสารอยู่ในมือมากที่สุด มักจะได้เปรียบผู้ที่มีข่าวสารน้อยกว่า (ศศิวิมล ชันแข็ง, 2550: 2)

กาญจนา แก้วเทพ (2542) ซึ่งกล่าวถึงเรื่องสื่อมวลชนกับชีวิตประจำวันไว้ว่า สื่อมวลชนได้สอดแทรกตัวเองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในทุกวงการ ในทุกซอกทุกมุมของสังคม จนสามารถกล่าวได้ว่าไม่มีบุคคลใด หรือส่วนใดของสังคมที่จะหลุดรอดไปจากปฏิบัติการของสื่อมวลชนไปได้ ดังนั้นการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยในยุคนี้จึงมีสื่อมวลชนเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

หากย้อนกลับไปดูวิวัฒนาการของสังคมไทยในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมาจะพบว่า โทรทัศน์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม นับเป็นเครื่องมือสำคัญที่โน้มน้าวและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต รวมถึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบและทิศทางของผู้คนในสังคมไทย (กาลัญญ วรพิทยุต, 2550) โดยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนในชีวิตประจำวันนั้นจะเริ่มตั้งแต่ตื่นนอนในตอนเช้า หลากๆ ครอบครัพล่วงจากอาบน้ำ แต่งตัวเสร็จมักจะเปิดชมรายการข่าวทางโทรทัศน์ และรับประทานอาหารเช้าไปพร้อมๆ กันเพื่อประหยัดเวลาในการทำกิจกรรม อีกทั้งยังได้รับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันอย่างทันทั่วทั้งที่ ขณะเดินทางไปเรียนหรือไปทำงานก็นิยมที่จะฟังข่าวทางวิทยุ สถานที่ทำงานก็จัดให้มีการเผยแพร่ข่าวสารในหลากหลายรูปแบบ เช่น การมีเสียงตามสาย มุมอ่านหนังสือ มุมดูโทรทัศน์ และการบริการอินเทอร์เน็ต หลังจากการทำงานเสร็จสิ้นในแต่ละวัน หลากๆ ครอบครัวยังจะมีกิจกรรมในการชมรายการบันเทิงจากโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นรายการข่าว

ละคร หรือรายการที่น่าสนใจต่างๆ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนในปัจจุบันเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไปแล้ว

หากพิจารณาจากการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยในยุคปัจจุบัน จะพบว่า สิ่งที่จะช่วยในการตัดสินใจ เรื่องที่กระทบต่อชีวิตและสังคมในปัจจุบันคงหนีไม่พ้น “ข่าวสาร” โดยเฉพาะสังคมในยุคปัจจุบันที่มีความสลับซับซ้อนและต้องการข่าวสารเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องราวในทุกด้าน และมีการแข่งขันกันสูง เราจึงมีความจำเป็นที่จะต้องรับทราบข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ข่าวสารจึงมีบทบาทมากขึ้นเรื่อยๆ และเราสามารถรับข่าวสารได้หลากหลายช่องทางจากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สื่อออนไลน์อย่างอินเทอร์เน็ต ซึ่งรายการข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบันมีมากมายหลายรายการ รายการข่าวถือเป็นรายการหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในโลกยุคสังคมข่าวสาร (Information Society) และผู้ที่รู้ข่าวมากย่อมเป็นผู้ที่ได้ประโยชน์มากจนมีผู้กล่าวว่า “ผู้ใดมีข่าวสาร ผู้นั้นมีอำนาจ” (เชมวไล อีรสุวรรณ์จักร, 2547: 21)

การนำเสนอรายการข่าวทางสถานี โทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง (3, 5, 7, mco, nbt, Thaibps) มีรูปแบบของการนำเสนอเนื้อหาสาระของข่าวแต่ละข่าวดังกล่าวแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าจะเป็นเหตุการณ์ข่าวเดียวกัน การแข่งขันและพัฒนาเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอรายการข่าวทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง (3, 5, 7, mco, nbt, Thaibps) นั้น ได้มีการปรับปรุงคุณภาพรายการข่าวให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน โดยเสนอเป็นข่าวหลักเหตุการณ์เด่นๆ ที่เกิดขึ้นประจำวันตามลำดับความสำคัญของข่าวและมีรูปแบบการนำเสนอสรุปข่าวเชิงลึกประกอบการวิเคราะห์ประเด็นข่าวเพื่อให้ผู้ชมสนใจและติดตามต่อเนื่อง ส่วนการจัดเรียงรูปแบบการนำเสนอประเภทข่าว เช่น ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ข่าวอาชญากรรม ข่าวต่างประเทศและข่าวกีฬานั้น แต่ละสถานีโทรทัศน์จะจัดเรียงลำดับความสำคัญ

ในการนำเสนอรายการข่าวที่แบ่งเป็นข่าวแต่ละประเภทที่แตกต่างกันตามความสามารถหลักของแต่ละสถานีโทรทัศน์ เพื่อไม่ให้ผู้รับชมรายการเปลี่ยนช่องในช่วงที่ค้นเวลาโฆษณา (ประเมษฐ์ เศรษฐสุวรรณ์, 2551:1) ซึ่งจากปัญหาความสามารถในเชิงแข่งขัน และความเหลื่อมล้ำในการนำเสนอรายการข่าวที่เผยแพร่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง ที่จัดผังรายการในเวลาที่ไม่ตรงกันเช่นแต่ก่อน และมีการนำเสนอเนื้อหา และรูปแบบที่แตกต่างกันนั้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจจะทำการศึกษาวเคราะห์ประชาชนผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมการเปิดรับชม รายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง รวมทั้งมีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารภายหลังการรับชมรายการข่าวทางสถานีโทรทัศน์ โดยปัจจุบันรายการข่าวแต่ละสถานีจะมีช่วงเวลาออกอากาศแตกต่างกัน ผู้ชมจึงมีทางเลือกมากขึ้นที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากการเรียบเรียงและการเสนอข่าวของแต่ละสถานี รวมถึงประเด็นการนำเสนอที่มีความแตกต่าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้ชมสามารถรองข่าวของแต่ละสถานีได้ง่ายยิ่งขึ้นภายใต้การผลิตที่มีการแข่งขันเต็มรูปแบบเพื่อที่จะดึงดูดผู้ชมของแต่ละสถานีไว้จะเห็นได้ว่า รายการข่าวภาคดึกนั้น เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนที่พยายามปรับตัวตามวิถีชีวิตผู้คนที่เปลี่ยนไป และต้องการที่จะนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชนให้ได้ทั่วถึง ทำให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุการณ์สถานการณ์ ข่าวสาร อีกทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นผ่านทางรายการในรูปแบบคำถาม หรือเอสเอ็มเอสข้อความ ให้ผู้เกี่ยวข้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า รายการข่าวที่ออกอากาศในช่วงดึกนั้นพยายามที่จะให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล ข่าวสาร เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และสะท้อนข้อมูลย้อนกลับความคิดเห็น ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนต่อประเด็นปัญหาต่างๆ

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารายการข่าวภาคดึกทางสถานีโทรทัศน์สาธารณะ ซึ่งเป็นการศึกษาถึงกลุ่มผู้ชมรายการ เวลาในการออกอากาศ และรูปแบบของการดำเนินรายการ รวมถึงศึกษาพฤติกรรมในการเปิดรับความคิดเห็นและการใช้ประโยชน์จากรายการรับชมรายการข่าวภาคดึกของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงรายการให้มื่อนเนื้อหาที่สอดคล้องเหมาะสม และเป็นที่ต้องการของผู้ชมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเห็นต่อคุณค่าข่าวที่ปรากฏในรายการข่าวภาคดึกของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึกของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบการใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึกของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

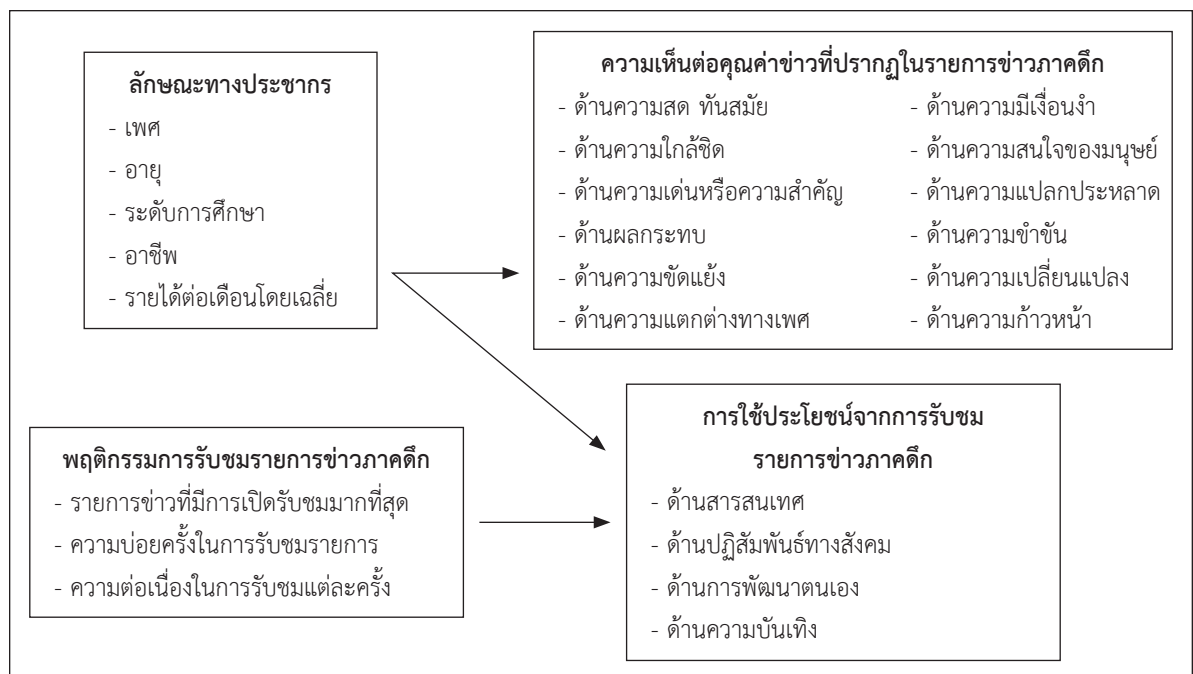
จำแนกตามลักษณะทางประชากร

4. เพื่อเปรียบเทียบความเห็นต่อคุณค่าข่าวที่ปรากฏในรายการข่าวภาคดึกของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะทางประชากร

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับชมรายการข่าวภาคดึกกับการใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึกของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึกแตกต่างกัน
2. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีความเห็นต่อคุณค่าข่าวที่ปรากฏในรายการข่าวภาคดึกแตกต่างกัน
3. การรับชมรายการมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากรายการข่าวภาคดึก

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสาร

Baran & Davis, 2000: 134 (อ้างถึงในสุภาพันธุ์ บุนนาค, 2546: 17) กระบวนการเลือกสรรข่าวสาร (Selective process) มาจากแนวคิดของทฤษฎีความไม่สอดคล้องกันของสาร (Dissonance theory) ที่เชื่อว่า ข้อมูลข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมและความเชื่อที่บุคคลยึดถืออยู่แล้ว จะทำให้เกิดความไม่สบายใจ หรือความรู้สึกไม่ลงรอยในจิตใจ ที่ต้องถูกปลดปล่อย และโดยมากคนเราจะยึดถือความรู้เกี่ยวกับโลกที่มีอยู่แล้วนั้นไว้อย่างเหนียวแน่น ซึ่งถ้าหากคนเรารับรู้ในสิ่งที่มีความสอดคล้องกับสิ่งอื่นๆ เราก็จะหาวิธีเพื่อพยายามทำให้ข้อมูลเหล่านั้นมีความสอดคล้องเกิดขึ้น และการรวมเอาวิธีการต่างๆ นี้ ก็คือ กระบวนการเลือกสรรข่าวสาร (Selective process) เป็นกลไกในการตั้งรับที่คนเราใช้ป้องกันตัวเองจากข่าวสารที่คุกคามเรา

Klapper, 1960: 19-25 (อ้างถึงในศรีศรีรินทร์ อาภากุล, 2543: 14-15) 1. การเลือกเปิดรับ (Selective exposure) แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นหรือความสนใจเดิมที่มีอยู่ และพยายามที่จะหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับทัศนคติและความคิดเห็นเดิมของตน 2. การเลือกรับรู้ (Selective perception) เป็นกระบวนการกลั่นกรองขั้นต่อมา เมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง ผู้ส่งสารไม่สามารถคาดเดาได้ว่า สารที่ส่งไปสู่ผู้รับนั้นจะได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่ ผู้รับสารแต่ละคนอาจตีความหมายข่าวสารขึ้นเดียวกันที่ส่งผ่านสื่อมวลชนไม่ตรงกัน ผู้รับสารอาจจะเลือกบิดเบือนข่าวสารให้เป็นไปตามที่ตนเองพอใจ เพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติ และความสนใจที่มีอยู่เดิม 3. การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับ ความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ความชอบ ตลอดจนค่านิยมของตนเองและมักจะลืมในส่วนตนเอง จึงเป็นการช่วยเสริมทัศนคติหรือความเชื่อเดิมของผู้รับสารให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

ลัลล์ (Lull, 1982 อ้างถึงในอุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2547: 124-127) ได้อธิบายลักษณะการเลือกใช้ประโยชน์จากสื่อในทางสังคมของผู้รับสารเพิ่มเติม คือ 1. เพื่อให้เกิดการจัดวางโครงสร้างในชีวิตประจำวัน 2. เพื่อให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ด้วยการนำเอาเรื่องราว 3. เพื่อเพิ่มการติดต่อ หรือเพื่อหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ 4. เพื่อการเรียนรู้ทางสังคม ผู้รับสารสามารถเรียนรู้รายละเอียดของประเด็นที่อ่อนไหวทางสังคม 5. เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการควบคุมสถานการณ์ เดอเฟลอร์ และเดนนิส (DeFleur and Dennis, 2002 อ้างถึงในสุภาพันธุ์ บุนนาค, 2546: 31) ได้กล่าวถึงความพอใจที่จะได้รับการดูโทรทัศน์ ซึ่งสรุปได้ดังนี้ 1. เพื่อความบันเทิง (Entertainment) 2. เพื่อแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง (Identity) 3. เพื่อหลีกเลี่ยงจากความกดดันต่างๆ ในชีวิตประจำวัน (Escape or Diversion) 4. เพื่อบรรลุความต้องการ (Wish fulfillment) 5. เพื่อได้รับการชี้แนะ (Instruction) หรือเพื่อเรียนรู้ (Learning)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพชร เพ็ชรสวัสดิ์ (2548) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรม การเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อรายการข่าวภาคดึกทางสถานีโทรทัศน์ ทั้ง 5 ช่อง (3, 5, 7, 9, และ ไอทีวี) ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมีทั้งหมด 400 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง และเพศชายใกล้เคียงกัน ซึ่งส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีอายุในช่วงต่างๆ เท่ากัน ส่วนใหญ่จะมีความรู้ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน ผลการวิจัยในส่วนของพฤติกรรมกรรมการเปิดรับรายการข่าวภาคดึก พบว่า สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ได้รับความนิยมมากที่สุด และเปิดรับชม 3-4 วัน/สัปดาห์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ติดตามชมข่าวโดยตั้งใจ โดยเฉพาะหัวข้อข่าวที่น่าสนใจ และให้เหตุผลว่าเพื่อติดตาม

ข่าวสารประจำวัน สถานที่ในการรับชมข่าวภาคดึกส่วนใหญ่จะชมที่บ้าน ผลการวิจัยในส่วนของการใช้ประโยชน์จากข่าวสารที่ได้รับจากการชมรายการข่าวภาคดึกทางสื่อโทรทัศน์นั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเพื่อทราบข่าวสาร และความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมากที่สุด รองลงมาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ส่วนการใช้ประโยชน์ที่น้อยที่สุดในกลุ่มนี้ คือ เพื่อให้เกิดความบันเทิงและเพลิดเพลิน แต่การใช้ประโยชน์จากข่าวสารโดยรวม อยู่ในระดับนำไปใช้ประโยชน์ได้มาก

ศิริพร วุฒิทวี (2542) ศึกษาเรื่อง “การสำรวจพฤติกรรมการรับชม และความพึงพอใจของผู้ชมในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7” ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการข่าวในช่วงแรก มีความพึงพอใจด้านการเขียนข่าว และการใช้ภาพประกอบข่าว ทำให้สามารถเข้าใจประเด็นข่าว และเนื้อหาความหมายของข่าวได้อย่างชัดเจน การเสนอข่าวที่รวดเร็วทันเหตุการณ์เสนอข่าวได้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการการเสนอข้อมูลข่าวสาร เช่น ตัวเลข ชื่อ นามสกุล สถานที่ เวลา การออกเสียงสะกดได้อย่างถูกต้อง เสนอเนื้อหารายละเอียดได้อย่างถูกต้อง และเสนอข่าวได้กระชับรัดกุมเข้าใจง่าย ในระดับมาก ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการข่าวช่วงที่สอง มีความพึงพอใจการเสนอข่าวได้รวดเร็วทันเหตุการณ์ การเขียนข่าว และใช้ภาพประกอบข่าวทำให้สามารถเข้าใจประเด็นข่าว และเนื้อหาความหมายของข่าวได้อย่างชัดเจน การเสนอข่าวเป็นไปอย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ และกระชับ รัดกุม เข้าใจง่ายในระดับมาก

นันทิศา โอฐกรรม (2547) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร และความพึงพอใจรายการข่าวภาคเช้าทางโทรทัศน์ ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครเปิดรับรายการข่าวภาคเช้าทางโทรทัศน์ในระดับสูง และมีความพึงพอใจต่อรายการในระดับสูงเช่นกัน ลักษณะประชากรทางด้านเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้

มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากรายการ ลักษณะประชากรทางด้านอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อรายการ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนที่รับชมข่าวภาคดึกจำนวน 400 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling)

ขั้นตอนแรก การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling) โดยพิจารณาจากจำนวนเขตในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 50 เขต ซึ่งแบ่งเป็น 6 เขตหลัก

ขั้นตอนที่สอง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากมาจำนวน 1 ใน 3 ของเขตพื้นที่ทั้งหมดในกรุงเทพฯ ทั้ง 50 เขต จะได้ 17 เขต ดังนี้ เขตหลักสี่, เขตดอนเมือง, เขตภาษีเจริญ, เขตบางขุนเทียน, เขตหนองจอก, เขตจตุจักร, เขตทวีวัฒนา, เขตดินแดง, เขตบางกอกน้อย, เขตคลองสามวา, เขตราชบุรีบูรณะ, เขตบางรัก, เขตลาดพร้าว, เขตราชเทวี, เขตประเวศ, เขตปทุมธานี, เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ขั้นตอนที่สาม ใช้วิธีการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง (Quota sampling)

ขั้นตอนที่สี่ ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ผู้ที่ชมข่าวภาคดึกในแต่ละเขตแล้วรวมทั้งสิ้น 400 คน จากนั้นเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้ที่ชมข่าวภาคดึก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร

ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการข่าวภาคดึก ประกอบด้วยรายการข่าว

ที่มีการเปิดรับชมมากที่สุด ความบ่อยครั้งในการรับชมรายการ และความต่อเนื่องในการรับชมแต่ละครั้ง

ส่วนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความเห็นต่อคุณค่าข่าวที่ปรากฏในรายการข่าวภาคดึก

ส่วนที่ 4 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics analysis) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และการหา

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติ t-test, F-test และ Chi-square

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึกแตกต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาที่ต่างกันใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึกแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพ และรายได้ต่างกัน ใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึกไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีความเห็นต่อคุณค่าข่าวในรายการข่าวภาคดึกแตกต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกันมีความเห็นต่อคุณค่าข่าวในรายการข่าวภาคดึกที่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพ และรายได้ ต่างกันมีความเห็นต่อคุณค่าข่าวในรายการข่าวภาคดึกไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 พฤติกรรมการรับชมรายการข่าวภาคดึก มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึก พบว่า พฤติกรรมการรับชมรายการข่าวภาคดึก มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึก

สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 53.50 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.75 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 27.25 ประกอบอาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.75 และมีรายได้โดยเฉลี่ยระหว่าง 25,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.75

พฤติกรรมการรับชมรายการข่าวภาคดึก

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุดรับชมรายการข่าวสามมิติ คิดเป็นร้อยละ 24.50 มีการเปิดรับชมรายการข่าวภาคดึกทุกครั้งที่ออกอากาศ คิดเป็นร้อยละ 27.00 และลักษณะการชมโดยตั้งใจชม ไม่เปลี่ยนช่อง คิดเป็นร้อยละ 31.50

ความเห็นต่อคุณค่าข่าวของรายการข่าวภาคดึก

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ชมมีความเห็นต่อคุณค่าข่าวจากการชมรายการข่าวภาคดึกในภาพรวมมีคุณค่าข่าวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณค่าด้านความน่าสนใจ มากที่สุด ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมามีคุณค่าข่าวด้านความสด ทันสมัย ($\bar{X} = 3.72$) อันดับที่สามเป็นคุณค่าข่าวด้านการนำเสนอความขัดแย้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67

การใช้ประโยชน์จากรายการข่าวภาคดึก ผลการศึกษา พบว่า ผู้ชมรายการข่าวภาคดึกใช้ประโยชน์จากการชมรายการข่าวภาคดึก ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีวัตถุประสงค์ในการรับชมข่าวสารเพื่อการพัฒนาตนเองให้มีความรู้รอบตัวมากยิ่งขึ้นมีการใช้ประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.79$) ต่อมาเป็นการใช้ประโยชน์ด้านสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สามารถนำเอาข้อมูลข่าวสารไปประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับธุรกิจ/หน้าที่การงานได้มีการใช้ประโยชน์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.94$) **ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม** มีการใช้ประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) และเมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข่าวสารช่วยให้สามารถรับรู้ถึงแนวโน้มของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในสังคมเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันมีการใช้ประโยชน์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.93$) และด้านความบันเทิง มีการใช้ประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ใช้ประโยชน์จากการได้รับชมข่าวสารเพื่อตอบคำถามชิงรางวัลจากทางรายการมีการใช้ประโยชน์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.78$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยว่ารายการข่าวภาคดึกมีคุณค่าด้านความน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการนำเสนอรายการข่าวภาคดึกของแต่ละช่อง มีการนำเสนอข่าวสารที่เป็นที่สนใจของประชาชนอย่างหลากหลาย เช่น มีการนำเสนอข่าวสารที่เป็นสิ่งแปลกใหม่ที่ประชาชนสนใจ โดยมีข้อมูลที่ครบถ้วนรอบด้าน ทำให้ผู้ชมได้รับข้อมูลข่าวสารจากการชมรายการข่าวภาคดึก และมีความรู้สึกเชิงบวกว่าข่าวที่นำเสนอมีคุณค่าของข่าว ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับเพชร เพ็ชรสวัสดิ์ (2548) วิจัยเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อรายการข่าวภาคดึกทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ติดตามชมข่าว โดยตั้งใจดูเฉพาะหัวข้อข่าวที่น่าสนใจเช่นเดียวกัน และให้เหตุผลว่าเพื่อติดตามข่าวสารประจำวัน

2. ผู้ตอบแบบสอบถามได้ใช้ประโยชน์จากการชมรายการข่าวภาคดึกด้านการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ชมได้นำข่าวสารจากการชมรายการข่าวภาคดึกที่เป็นประโยชน์ มาใช้ในการพัฒนาตนเองด้านต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น ความรู้รอบตัวในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความรู้ด้านเศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนาประเทศ เป็นต้น ซึ่งตามแนวคิดและทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อได้อธิบายว่า (สุรัตน์ ตรีสกุล,

2548 : 281) เป็นแนวคิดที่เน้นให้ความสำคัญแก่กลุ่มผู้รับสารเป็นหลัก เนื่องจากมองว่าผู้รับสารนั้นไม่ได้เป็นเพียงผู้รับอิทธิพลจากสื่อเท่านั้น ผู้รับสารมีสิทธิเลือกใช้สื่อประเภทต่างๆ และเลือกรับเนื้อหาข่าวสารเพื่อสนองตอบความต้องการ และเลือกสรรที่จะเปิดรับข่าวสารต่างๆ ตามความพึงพอใจของตนเอง และสอดคล้องกับภรณ์ อัจฉริยะกุล และคณะ (2547: 279) ที่กล่าวว่า ความต้องการทั้งหมดของมนุษย์นั้นเกิดจากแรงจูงใจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท และหนึ่งในนั้นคือแรงจูงใจที่จะแสวงหาและพัฒนาตนเอง เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นเพื่อบรรลุความต้องการของตนเอง

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต่างกันได้ใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึกแตกต่างกัน

3.1 เพศชายและเพศหญิง มีความเห็นต่อคุณค่าข่าวในรายการข่าวภาคดึก และการใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการข่าวภาคดึกแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจากผู้ชมที่เป็นเพศชายมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการข่าวภาคดึกมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของยุบล เบญจรงค์กิจ (2534) ซึ่งเพศมีความสัมพันธ์ต่อบุคลิกลักษณะ จิตใจและอารมณ์ของบุคคล ซึ่งเพศหญิงมักเป็นเพศที่มีอารมณ์อ่อนไหว มีความละเอียดละไมมากกว่าเพศชาย ฉะนั้นเพศหญิงจึงมักเปิดรับข่าวสาร หรือข้อมูลที่เบาๆ ในเรื่องของความบันเทิง ความสวยงาม ผ่อนคลายโดยในขณะที่ชมก็มักมีกิจกรรมที่ต้องทำอยู่ตลอดเวลา เช่น ทำงานบ้านหรือดูแลเด็ก สื่อที่สามารถจะเปิดรับควบคู่ไปกับกิจกรรมเหล่านี้ คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์แตกต่างจากเพศชาย ซึ่งเวลาที่อยู่บ้านจะเป็นเวลาพักผ่อนส่วนใหญ่ สามารถดูโทรทัศน์ได้ เนื่องจากไม่มีกิจกรรมที่ต้องทำตลอดเวลา นอกจากนี้ เพศชายยังเป็นเพศที่แสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริง เหตุผลของสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาข้อมูลหนัก มากกว่าเพศหญิง โดยเพศหญิงจะใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย ซึ่งรายการที่เป็นที่นิยม คือ รายการละคร ในขณะที่เพศชายหากดูโทรทัศน์ มักจะ

พอใจที่จะชมรายการเกี่ยวกับข่าว และกีฬา

3.2 อายุที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อคุณค่าข่าว ในรายการข่าวภาคดึก และการใช้ประโยชน์จากการรับชม รายการข่าวภาคดึกแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะผู้ชมที่มีอายุมักจะมีพฤติกรรมการรับชมรายการ ที่หนักมากกว่าผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งชอบรายการ บันเทิงหรือข่าวเบาๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารตามลักษณะประชากร ที่อ้างถึงใน ประมวล สดะเวทิน (2546) ว่าคนที่มีอายุมักจะมีความคิด แบบอนุรักษนิยม ยึดถือการปฏิบัติ มีความระมัดระวัง และมองโลกในแง่ร้ายมากกว่าคนที่มีอายุน้อย เนื่องจาก คนที่มีอายุมักมีประสบการณ์ และผ่านปัญหาต่างๆ มา มากมาย แต่คนที่มีอายุน้อยมักมีความคิดเสรีนิยมมองโลก ในแง่ดี ลักษณะการใช้และการเปิดรับสื่อของคนทั้ง 2 วัย จึงต่างกัน ซึ่งจะมีการแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน ต่างกัน โดยคนที่มีอายุมักจะใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน เพื่อแสวงหาข่าวสารหนักๆ มากกว่า การแสวงหาข่าวสาร เพื่อความบันเทิง เช่น การอภิปรายปัญหาสังคม รายการ ศาสนา โดยเด็กและวัยรุ่นหรือผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะใช้ สื่อเพื่อความบันเทิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัทธนิ เจริญรยา และคณะ (2541) เรื่อง บทบาทสื่อมวลชน และพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนของประชาชนในภาวะ วิฤตเศรษฐกิจ ซึ่งพบว่า กลุ่มที่มีอายุน้อยจะดูรายการ ด้านบันเทิง คือ ละคร ภาพยนตร์ เกมโชว์ เพลง/ มิวสิควิดีโอมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก โดยกลุ่มที่มีอายุมาก จะใช้สื่อ เพราะสนใจที่จะรับรู้เรื่องเกี่ยวกับสังคม และ ความต้องการของตนเอง เป็นต้น

3.3 ระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อคุณค่า ข่าวในรายการข่าวภาคดึก และการใช้ประโยชน์จาก การรับชมรายการข่าวภาคดึกแตกต่างกัน การศึกษา (Education) ความรู้เป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งที่มี อิทธิพลต่อความรู้สึก ความนึกคิด ทัศนคติ ความเชื่อ ความคิดเห็น ค่านิยมของบุคคลที่มีต่อเรื่องต่างๆ เนื่องจาก สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันที่อบรมหล่อหลอมเกล้าให้บุคคล เป็นคนที่มีบุคลิกภาพไปในทิศทางที่แตกต่างกัน การศึกษา

จึงเป็นตัวกำหนดกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร (Selective Process) (กิตติมา สุรสนธิ, 2544: 20) ดังนั้น ระดับการศึกษาจึงเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ ค่อนข้างสูงกับพฤติกรรมการใช้และเปิดรับสื่อของผู้รับสาร จากการวิจัย พบว่า ผู้ชมที่จบการศึกษาปริญญาตรีจะให้ความสำคัญกับการเปิดรับสื่อค่อนข้างมาก และจะเน้นที่ เนื้อหาของสารที่ได้รับมากกว่าตัวบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดด้านการวิเคราะห์ลักษณะประชากรของผู้รับสาร ที่ว่าคนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มักจะแสวงหาข้อมูล ข่าวสารจากสื่อต่างกัน รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ Robinson (1972) พบว่า ระดับการศึกษามีความ สัมพันธ์กับการใช้สื่อ และระดับความรู้ทางด้านข้อมูล ข่าวสารของบุคคล โดยคนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีการเปิดรับสื่อ และการนำข่าวสารที่ได้ไปใช้ประโยชน์ แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มคนที่มีการศึกษาสูง จะเป็น กลุ่มคนที่เปิดรับข้อมูลข่าวสารดี และสามารถนำข้อมูลที่ ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตปัจจุบันได้ดีกว่า กลุ่มคนที่มีศึกษาน้อย

4. ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกันมีความเห็น ต่อคุณค่าข่าวจากการชมรายการข่าวภาคดึกและการใช้ ประโยชน์จากการชมรายการข่าวภาคดึกไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสาร ตามลักษณะประชากร (Demographic analysis of an audience) ที่กล่าวว่า คนที่มีคุณสมบัติทางประชากร ต่างกัน จะมีพฤติกรรมแตกต่างกันไป ซึ่งผู้ชมที่มีอาชีพ ต่างกันจะรับชมรายการข่าวภาคดึกไม่แตกต่างกัน อาจจะ เนื่องจากด้วยลักษณะงานที่ต้องใช้ข้อมูลหรือรับทราบ ข้อมูลในการเพิ่มพูนความรู้ หรือประสบการณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง ดังนั้น จึงมักถูก ผลักดันให้ต้องมีการเรียนรู้ แสวงหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ ซึ่งสามารถได้รับจากการชม รายการข่าวภาคดึก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีศรีรินทร์ อาภากุล (2543) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับสาร การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจรายการถอดรหัส ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ประชาชน

ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจรายการถอดรหัสไม่แตกต่างกัน

5. ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกัน มีความเห็นต่อคุณค่าข่าวจากการชมรายการข่าวภาคดึก และการใช้ประโยชน์จากการชมรายการข่าวภาคดึกไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเนื่องจากในปัจจุบันไม่ว่าจะมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมใดก็ตาม มักมีความต้องการบริโภคข้อมูลข่าวสารไม่แตกต่างกัน แต่จะมากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการข่าวสารของตนเอง ซึ่งรายได้ของบุคคลแสดงถึงการมีศักยภาพในการดูแลตนเอง บ่งบอกถึงอำนาจการใช้จ่ายในการบริโภคข่าวสาร ผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงจะมีโอกาสที่ดีกว่าในการแสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลตนเอง ส่วนผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำจะมีความรู้ที่น้อย ทำให้มีข้อจำกัดในการรับรู้ เรียนรู้ ตลอดจนการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ในการดูแลตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแมคเนลลีและคณะ (Mc Nelly et al, 1968 อ้างถึงในยุบล เบญจรงค์กิจ, 2542: 50) พบว่า คนที่มีฐานะดีและมีการศึกษาสูงเป็นกลุ่มคนที่ได้รับข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระจากสื่อมวลชนมากที่สุด ผลที่ได้จากการวิจัยในลักษณะเช่นนี้ ก็สามารถอธิบายได้เช่นเดียวกับกรณีศึกษา คือ ผู้ที่มีรายได้สูงนั้นมักมีการศึกษาสูง มีตำแหน่งหน้าที่การงานดี จึงมักถูกผลักดันให้มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้หาข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ การเปิดรับข่าวสารจึงจำเป็นสำหรับผู้รับสารกลุ่มนี้มาก

6. พฤติกรรมการรับชมรายการข่าวภาคดึก มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากรายการข่าวภาคดึก เนื่องจากบุคคลที่รับชมรายการข่าวอยู่เป็นประจำทุกวัน มีความตั้งใจชมโดยไม่เปลี่ยนช่อง ถือว่าผู้ชมให้ความสนใจและได้ใช้ประโยชน์จากการชมรายการข่าวภาคดึกมากกว่าผู้ที่มีพฤติกรรมการชมรายการข่าวภาคดึกไม่สม่ำเสมอ จึงทำให้พฤติกรรมการชมรายการข่าวภาคดึกมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกันออกไป นั่นหมายความว่า ถ้ามีการชมรายการมากก็จะนำไปใช้ประโยชน์มาก ถ้ารับชมข่าวสารน้อยก็จะใช้

ประโยชน์น้อย ซึ่งสอดคล้องกับลัลล์ (Lull, 1982 อ้างถึงในอุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2547: 124-127) อธิบายลักษณะการเลือกใช้ประโยชน์จากสื่อในทางสังคมของผู้รับสาร เพื่อให้เกิดการจัดวางโครงสร้างในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง เพื่อเพิ่มการติดต่อ หรือเพื่อหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ เพื่อการเรียนรู้ทางสังคม ผู้รับสารสามารถเรียนรู้รายละเอียดของประเด็นที่อ่อนไหวทางสังคมต่างๆ เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการควบคุมสถานการณ์ รวมถึงสอดคล้องกับวิยดา เกียวกุล วิจัยเรื่อง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับชมรายการข่าวโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้ชมส่วนใหญ่เป็นชาย อายุ 40-49 ปี พบว่ามีการใช้ประโยชน์จากการรับชมข่าวภาคดึก ด้านการพัฒนาตนเองสูงที่สุด เพื่อให้ตนเองมีความรู้รอบตัวมากยิ่งขึ้น ซึ่งฝ่ายผลิตรายการข่าวภาคดึกควรคัดสรรข่าวที่ช่วยให้ผู้ชมสามารถพัฒนาความรู้ของตนหรือมีการชี้แนะให้นำข้อมูลความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ชมอย่างต่อเนื่อง นอกจากข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่มีความสดใหม่ ทันต่อเหตุการณ์ ความเป็นกลางในการรายงานข่าวและทางผู้ผลิตรายการไม่ควรมองข้ามในส่วนของการนำเสนอข้อมูลที่ช่วยให้ผู้ชมได้แนวคิดหรือแนวทางการพัฒนาตนเองด้านต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ผู้ชมที่มีอายุ 20-30 ปีและ 30-39 ปี มีการใช้ประโยชน์จากรายการข่าวภาคดึกน้อย เมื่อเทียบกับกลุ่มผู้ชมอายุ 40-49 ปี พบว่า มีการใช้ประโยชน์จากการรับชมข่าวภาคดึก ด้านการพัฒนาตนเองสูงที่สุด เพื่อให้ตนเองมีความรู้รอบตัวมากยิ่งขึ้น ซึ่งฝ่ายผลิตรายการข่าวภาคดึก ควรคัดสรรข่าวที่ช่วยให้ผู้ชมสามารถพัฒนาความรู้ของตนหรือมีการชี้แนะให้นำข้อมูลความรู้ที่ได้

ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ชมอย่างต่อเนื่อง นอกจากข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่มีความสดใหม่ ทันต่อเหตุการณ์ ความเป็นกลางในการรายงานข่าวแล้ว ทางผู้ผลิตรายการไม่ควรมองข้ามในส่วนของการนำเสนอข้อมูลที่ช่วยให้ผู้ชมที่มีหลากหลายกลุ่มอายุได้แนวคิดหรือแนวทางการพัฒนาด้านต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การวางแผน การตัดสินใจและคาดการณ์ในอนาคตได้ด้วย

3. จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ชมรายการข่าวภาคทึกลงส่วนใหญ่ มีลักษณะการชมที่เปิดทิ้งไว้ โดยทำกิจกรรมอื่นๆ ด้วย และมีลักษณะการชมที่เปลี่ยนช่องไปมา สลับกับช่องอื่น ซึ่งลักษณะการรับชมดังกล่าว อาจทำให้เกิดการรับรู้ข่าวได้ไม่ตรงประเด็น หรือมีการรับรู้ข่าวสารที่เกิดความคลาดเคลื่อนได้ หากผู้ชมกลุ่มนี้นำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับชมแบบไม่ครบถ้วนหรือคลาดเคลื่อนไปใช้ประโยชน์โดยที่ไม่ได้มีการตรวจสอบข้อมูลอีกครั้ง อาจจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของผู้ชมกลุ่มนี้ได้ รวมทั้งจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของรายการที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการด้านความถูกต้องของการนำเสนอข้อมูล ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว ทางรายการควรมีการสรุปหัวข้อของข่าวที่สำคัญ หรือนำเสนอใจกั่ท้ายก่อนจะมีการนำเสนอข่าวต่อไป หรือการให้ผู้ดำเนินรายการใช้น้ำเสียงที่กระตุ้นความสนใจของผู้ชมให้สามารถติดตามประเด็นข่าวที่นำเสนอได้อย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). *การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลยา วรพิษยุด. (2550). *โทรทัศน์กับอิทธิพลที่มีต่อสังคมไทย*. สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2556, จาก http://news.sanook.com/scoop/scoop_100982.php.
- กิตติมา สุรสนธิ. (2544). *ความรู้ทางการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เขมวไล อีรสุวรรณจักร. (2547). *มายาคติเรื่องอำนาจที่ปรากฏในข่าวโทรทัศน์*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสำรวจความต้องการด้านข่าวสารของผู้ชมที่มีความหลากหลายกลุ่มอายุ ว่าต้องการข่าวสารประเภทใดและต้องการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านใดบ้าง เพื่อให้ข่าวมีคุณค่าและผู้ผลิตรายการจะได้ใช้เป็นแนวทางในการคัดสรรข่าวนำเสนอให้ได้ตามความต้องการ

2. ควรมีการศึกษาเชิงประเมินผลการใช้ประโยชน์จากการชมรายการข่าวภาคทึกลงในแต่ละด้านเพื่อจะทราบว่าผู้ชมมีการใช้ประโยชน์หลังจากการรับชมรายการข่าวภาคทึกลงมากน้อยเพียงใด ในเรื่องใดบ้าง ซึ่งผลจากการประเมินจะช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางการนำเสนอเพื่อนำไปพัฒนาด้านเนื้อหาของข่าว รูปแบบการนำเสนอรายการข่าว ปรับปรุงและพัฒนารายการข่าวภาคทึกลงให้ตรงกับความต้องการของผู้ชมและสามารถกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกการตื่นตัวในการรับรู้ข่าวสารต่อไป

3. ควรมีการศึกษารายการข่าวที่นอกจากการวิจัยฉบับนี้ อาจเป็นรายการวิเคราะห์ข่าว (News Analysis) ที่กระตุ้นให้ผู้ชมเกิดการแสดงความคิดเห็น ตามที่ผู้ชมจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนมากที่สุด

4. ควรจัดทำรายการข่าวที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสารว่าต้องการหรือสนใจข่าวใดบ้างเป็นสำคัญ เพราะผู้รับสารแต่ละกลุ่มสนใจไม่เหมือนกัน

- นภาพรณ อัจฉริยะกุล, จิราภรณ์ สุวรรณวาทกิจ และธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ, (2547). *การใช้วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์. เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์ (หน่วยที่ 9-15)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นันทิดา โอธกรม. (2547). *การเปิดรับข่าวสารและความพึงพอใจรายการข่าวภาคเช้าทางโทรทัศน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประม อดะเวทิน. (2539). *การสื่อสารมวลชน:กระบวนการและทฤษฎี*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเมษฐ์ เศรษฐสุวรรณ. (2551). *เจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง (3, 5, 7, 9 และไอทีวี)*. ปริญญาโทบริหารธุรกิจ (การจัดการทั่วไป), มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พัชนี เขยจรรยา. (2541). *รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทสื่อมวลชนและพฤติกรรมการใช้สื่อของประชาชนในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรินทร์ เสวตสุทธิพันธ์. (2537). *การสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการรับชมรายการข่าวโทรทัศน์ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เพชร เพ็ชรสวัสดิ์. (2548). *พฤติกรรม的开รับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ ทั้ง 5 ช่อง (3,5,7,9 และ ไอทีวี)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2542). *การวิเคราะห์ผู้รับสาร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ที.พี.พรินท์.
- วิดา เกียวกุล. (2538). *การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับข่าวรายการโทรทัศน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรัช ลภิตนกุล. (2546). *การประชาสัมพันธ์ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีศรีรินทร์ อาภากุล. (2543). *การเปิดรับสาร การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจรายการ “ถอดรหัส” ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิวิมล ชันแข็ง. (2550). *การเปิดรับความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์รายการ “คนค้นคน” ของผู้ชมรายการในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริพร วุฒิทวี. (2542). *การสำรวจพฤติกรรมการรับชมและความพึงพอใจของผู้ชมในกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรัตน์ ตรีสกุล. (2548). *หลักนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2547). *สื่อสารมวลชนเบื้องต้น: สื่อสารมวลชน วัฒนธรรมและสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 4. ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- DeFleur, M. & Dennis, E. (2002). *Understanding Mass Communication*. Boston: Houghto Mifflin.

- Katz, E, Blumler, J.G. & Gurevitch, M. (1974). *Utilization of Mass Communication by the Individual*. In J.G. Blumler and E. Katz (Eds.), *The Use of Mass Communications: Current Perspectives on Gratifications Research*. CA: Sage Publications.
- Robinson, P.J. (1972). *Mass Communication and Information Infusion in Kline and Tichemor*, *Current Perspective in Mass Communication Research*, London: Sage Publications.

Miss Nonraparn Arpthip received her Bachelor Degree of Communication Arts, Major in Public Relations and minor in Advertising from Siam University in 2006 with Gold Medal Honor from Siam University. In 2008 continue to study in Master Degree Siam University Major in Advertising and Public Relations. I am currently a full time in Marketing Sales at Starsoftware Ltd.